

Dienstbaar
aan Kwaliteit van Samenleven

Jaarverslag 2016

Colofon

Dienst Kerk & Samenleving

Medewerkers

Wim van Meijgaarden sss

Hoofdaalmoezener van sociale werken

Drs Mariëlle Beusmans

Ellen Custers

Lic. Alexander de Graaf Woutering

Drs Hub Vossen

Drs Chanthal Wouters

Contact

Van Goghstraat 3

6165 VG Geleen

T 06 -24 48 84 42

E dienstkerkensamenleving@kpnmail.nl

Eindredactie en opmaak

Joan Raaijmakers

www.just-joan.nl

Met ondersteuning van:

provincie limburg

Voorwoord

Het idee van transformatie is slechts een startpunt, realisatie is iets anders.

Binnen de praktijk van het maatschappelijk en sociaal welzijnswerk, tussen rijk, provincies en gemeenten heeft de afgelopen jaren een ingrijpende herschikking van verantwoordelijkheden en bevoegdheden plaatsgevonden. In het sociaal domein heeft de decentralisatie haar beslag gekregen. De beoogde veranderingen zijn dermate ingrijpend dat het tijd kost om ze te verwezenlijken. Bovendien blijkt de transformatie in de praktijk moeilijker dan de ontwerpers vooraf dachten. Beleid op maat en integraal beleid - pijlers voor het gedachtegoed bij de transformatie - maken het lastig het beleid via regels te standaardiseren. De concrete nood van mensen is immers nooit standaard. Natuurlijk worden kwaliteit, beoordeling en besluitvorming op grond van regels vastgesteld. Die regels moeten echter ruimte bieden voor een waardering van de uitkomsten in het individuele geval. Bovendien vraagt de transformatie een verandering in houding, gedrag en structureel denken van alle betrokkenen en om nieuwe verantwoordelijkheden bij alle spelers in het sociaal domein.

Wat is de rol voor zorg- en welzijnsinstellingen?

Niet alleen de burgerlijke gemeenten, ook de zorg- en welzijnsinstellingen moeten hun takenveld heroverwegen. Overheidstaken worden overgedragen aan het maatschappelijk middenveld. Het activeren van de eigen kracht, het bevorderen van eigen verantwoordelijkheid en het ondersteunen van burgerinitiatieven staan hierbij centraal. De taak om burgers meer zelfstandig te maken rondom hun zorg en welzijn eist een sterkere samenwerking tussen zorg- en welzijnsinstellingen. Met name de inzet van vrijwilligers vraagt om een gezamenlijke visie. Alleen dan kunnen kwetsbare mensen onderdeel zijn en blijven van hun vertrouwde woon- en leefomgeving. Door het toenemend beroep op informele zorg ligt er een fundamentele rol voor deze instellingen om familie, vrienden en anderen te betrekken bij zorg en welzijn. De professional moet meer aandacht geven aan de directe sociale omgeving en dat vraagt een andere denkwijze. Ook vrijwilligersorganisaties zouden ondersteuning van professionals moeten krijgen bij het verlenen van zorg en wederzijdse hulp.

DKS wil bijdragen aan realisatie transformatie

Dit alles strookt volledig met de doelstellingen van de Dienst Kerk en Samenleving (Dienstbaar aan Kwaliteit van Samenleven) van de katholieke Kerk in Limburg. De werkers bij DKS trachten de persoonlijke verantwoordelijkheid voor het maatschappelijk en geestelijk welzijn bij hun doelgroepen te mentaliseren, ondersteunen, organiseren, structureren en te innoveren. Die doelgroepen zijn menigvuldig: niet alleen de mensen die betrokken zijn bij de katholieke Kerk, maar ook zij die zich vrijwillig georganiseerd hebben in het bedrijfsleven, organisaties van ouderen en vrouwen, agrarische verbanden, voedselbanken, kerkelijke en niet kerkelijke hulpinstanties zoals Vincentiusverenigingen, caritasgroepen, opvanghuizen, inloophuiskamers, armenbesturen, vluchtelingen hulp, armoedebestrijding, schuldsanering en verslaafdenopvang.

Samenwerken bij de sociale transformatie

DKS wil van harte samenwerken met de burgerlijke overheid om de realisering van sociaal en maatschappelijk welzijn dicht bij de doelgroepen te houden. De kwaliteit van samenleven kan alleen optimaal zijn als we ook de kwetsbare en in nood verkerende medemensen deel laten uitmaken van onze welvaartsamenleving. DKS beschikt over een enorm netwerk van vrijwilligers in het welzijnswerk. Ons doel is deze verschillende instanties met elkaar te laten samenwerken, zodat ze elkaar versterken. Zo blijft de dienstverlening dicht bij de doelgroepen, en kan deze bijdragen aan de toekomst van een maatschappij waarin het goed is om te leven. Een samenleving waarin de waarden die Jezus Christus ons leerde gerespecteerd worden en ook inspirerend mogen zijn.

Wim van Meijgaarden sss
Hoofdaalmoezenier

Inhoud

Voorwoord	1
Uitgangspunt 1 Opkomen voor de kwetsbare mens	4
SchuldHulpMaatjes	4
Presentie in de diaconale projecten en inloophuizen	5
Woonwagenpastoraat	6
Begeleiding van werkplekken	6
KVG Limburg: wij zijn er ook voor anderen	7
ZijActief: Dagen voor Alleengaanden (DVA)	7
ZijActief/KVG: Singles op Stap (SOS)	7
Rolducberaad: zingeving voor jongeren	8
Jaar van de Barnhartigheid	9
Uitgangspunt 2 Werken aan de sociale cohesie in de samenleving	11
Samenwerking met Limburgse Maatschappelijke Organisaties	11
Paus Franciscusgroepen	12
LLTB	12
ZijActief	13
Mgr. Schrijnenhuis	15
M25 Jongeren en Barmhartigheid	16
Uitgangspunt 3 Stimuleren en tonen van dienend leiderschap	18
Dienend leiderschap hoofdaalmoezenier	18
Erfbetreiders	18
Zorgboerderijen	19
Netwerk Agrarische Vrouwen	19
Beleidsplannen	20
5 VO Overleg	21
Bestuurlijke ondersteuning bij ZijActief en KVG Limburg	21
Studiedagen en scholing	22
Project 'Verbinden en versterken'	23
Uitgangspunt 4 Oprecht streven naar een duurzame samenleving	25
LLTB	25
KVG Limburg	26
Netwerken, overleg en meer	27
Overleg met Limburse en landelijke fonsen	27
Overleg met overheden	27
Landelijk overleg	27
Maatschappelijk Platform Roermond	28
Publiciteit	28

Uitgangspunt 1

Opkomen voor de kwetsbare mens

In een samenleving die snel verandert en steeds meer eigen verantwoordelijkheid eist, komen mensen in de verdrinking. De aalmoezeniers van sociale werken bewegen zich voortdurend binnen deze groepen van mensen. Ze zijn daarbij ondersteunend, begeleidend en adviserend aanwezig voor de kwetsbaren en voor de mensen die er voor deze medemensen willen zijn. De presentiemethodiek is daarbij het vertrekpunt: goed kijken en aandachtig luisteren met de behoeften van de ander als vertrekpunt.

SchuldHulpMaatjes

De verschillende SchuldHulpMaatjes projecten in Limburg hebben in 2016 heel veel werk verzet. Dat is gebeurd door mensen die zich vanuit kerken en maatschappelijke instellingen belangeloos inzetten om mensen met (dreigende) schulden te adviseren over hun uitgavenpatroon en te helpen hun financiën weer op orde te krijgen. De SchuldHulpMaatjes projecten in Kerkrade en Heerlen hebben in 2016 een duidelijke groei doorgemaakt. Mede door de aanstelling van twee professionele ondersteuners is hier een duidelijke stijging van het aantal vrijwilligers en klanten te zien. Zij zorgen voor de begeleiding, scholing en coaching van de vrijwilligers. In Kerkrade zijn eind 2016 zo'n 30 vrijwilligers actief en in Heerlen inmiddels 80. Op beide locaties stijgt ook het aantal hulpvragen, dankzij de intake via het centrale aanmeldpunt dat in januari operationeel werd. Voor de respectievelijke gemeenten en sociaal-maatschappelijke organisaties is dit de reden geweest om dit project te omarmen. Ook in Maastricht is het SchuldHulpMaatjesproject, opgezet vanuit de Stichting Wijkpresentie Maastricht Noordoost, gegroeid. Hier wordt echter niet meer gewerkt vanuit de filosofie en methodiek van SchuldHulpMaatje, maar met een eigen methodiek. Op zich is dat jammer, maar belangrijker is dat mensen met (dreigende) schulden op een professionele manier worden geholpen. In Venlo heeft het project zich verder ontwikkeld. Hier wordt intensief samengewerkt met de werkgroep Bindkracht. Een organisatie waarin gemeentelijke, sociaal-maatschappelijke en kerkelijke organisaties samenwerken aan de problematiek van armoede. Uiteindelijk zijn het allemaal lokale zelfstandige projecten waar een aalmoezenier van DKS adviserend en ondersteunend aanwezig is. In Kerkrade en Heerlen is de aalmoezenier als voorzitter van de stuurgroep heel nauw betrokken bij de ontwikkelingen. SchuldHulpMaatje is landelijk opgezet door de gezamenlijke kerken. Het is van groot belang dat de lokale kerken ook in de toekomst bij dit project betrokken blijven.

Presentie in de diaconale projecten en inloophuizen

In 2016 is DKS weer nauw betrokken geweest bij de begeleiding en ondersteuning van vele diaconale projecten in de Limburgse samenleving. Het zijn allemaal totaal

verschillende en lokaal georiënteerde projecten, die vaak al een lange geschiedenis hebben. Bindende factor in het geheel is de zorg en aandacht voor kwetsbare medemensen. In 2016 is de vraag, ondanks de economische groei, op deze plekken enorm toegenomen.

Heerlen: Stichting Wijkpresentie Parkstad en Andreasparochie

Binnen deze werkplek is wijkpastor en presentiewerkster Fien Cruys nog steeds de spil het web. Rondom haar zijn de afgelopen jaren vele kleinschalige projecten ontstaan. Met deze projecten probeert de stichting kwetsbare mensen te bereiken en te ondersteunen in hun zoektocht naar betekenis in hun leven. Het werk van Fien heeft een enorme groei doorgemaakt en zich als een olievlek over geheel Heerlen verspreid. Vandaar dat het bestuur in 2016 heeft gekozen voor de naam Stichting Wijkpresentie Parkstad.

In 2016 is DKS ook betrokken geweest bij de Stichting HOT. Vanuit deze stichting wordt het diaconale werk ondersteund en begeleid dat vanuit de Andreasparochie in Heerlen wordt georganiseerd.

Maastricht: Stichting Wijkpresentie Maastricht Noordoost

Eind 2016 heeft de stichting afscheid genomen van pastor Harrie Lamers. Het najaar van 2016 stond daardoor in het teken van herbezinning op de toekomst. Voor de wijken van Maastricht Noordoost is het belangrijk om nu te kijken wat de sociale en economische ontwikkelingen in deze wijken betekenen voor de toekomst. Ook alle veranderingen als gevolg van de aanleg van de A2-tunnel spelen hierbij een rol. In deze wijken is al jaren sprake van een enorm problematiek op het gebied van armoede, vereenzaming en opeenstapeling van verschillende sociaal-maatschappelijke problemen. Daarom is het belangrijk dat vanuit de lokale parochie en in samenwerking met de stichting Wijkpresentie, antwoorden worden gegeven op de talrijke vragen en problemen in deze wijken. Binnen de besturen en in samenspraak met vrijwilligers en beroepskrachten wordt intensief gesproken over een mogelijke aanpak.

Venlo: Aandachtscentrum Jongerenkerk Venlo

Het Aandachtscentrum, pastoraat van de Jongerenkerk Venlo, richt zich op zeer kwetsbare groepen in de samenleving van Venlo. Samen met de pastor vanuit de Jongerenkerk Venlo is DKS nauw betrokken bij het samenwerkingsproces van de parochies in Venlo. In dit grote cluster is een helder en compact beleidsplan gemaakt dat vooral inzet op de diaconale aanwezigheid van de kerk in Venlo. Voor de samenwerkende parochies is dit een proces van zoeken en afwegingen maken, ondersteund en begeleid door DKS. De aandacht gaat daarbij uit naar de lokale werkers (intervisie), maar ook naar de ondersteuning van het bestuur.

Inloophuizen

In Limburg zijn in de afgelopen jaren klein- en grootschalige inloophuizen ontstaan. DKS is bij al deze plekken nauw betrokken bij de organisatie en in de ondersteuning. De inloophuizen die afgelopen decennia in de verschillende steden (BieZefke in Sittard, OOR in Roermond en Aandachtscentrum in Venlo) zijn ontstaan, richten zich met name op dak- en thuisloze medemensen.

In 2016 zijn verschillende ontwikkelingen zichtbaar. Zo veranderen de gasten en zien we nieuwe groepen binnenkomen. Groepen die in de veranderende samenleving zeer kwetsbaar zijn, met name als het gaat om zorg.

Een andere ontwikkeling is dat op steeds meer plaatsen parochies betrokken zijn bij de inloophuizen. Vanuit DKS ondersteunen en begeleiden we deze betrokkenheid van harte. Daarbij blijkt dat het voor lokale projecten vaak moeilijk is. Enerzijds stuiten zij op onbegrip binnen de kerkbesturen, anderzijds zien zij dat overheden vaak niet direct raad weten met initiatieven vanuit diaconale organisaties.

Woonwagengestuurde pastoraat

In 2016 heeft DKS opnieuw pastorale aandacht besteed aan de Sinti en Roma woonwagengestuurde bewoners. Onmiskenbaar een van de zeer kwetsbare groepen in onze huidige samenleving die tussen wal en schip vallen. De vrijwilligers en intermediairs die namens de kerken contacten met hen onderhouden constateren een groeiende vraag naar hulp en ondersteuning. Steeds meer mensen hebben complexe vragen op het gebied van schuldhulpverlening en contacten met maatschappelijke en sociale organisaties. De intermediairs, voor hen vaak de vertrouwenspersonen, gaan samen met hen op zoek naar oplossingen.

Begeleiding van werkplekken

Uiteraard is in 2016 de begeleiding van en ondersteuning aan de vele diaconale projecten in de Limburgse samenleving 'gewoon' doorgedaan. Verschillende projecten hebben al een lange geschiedenis, maar zijn gezien hun werk en betrokkenheid bij de lokale gemeenschappen nog steeds van groot belang voor met name zeer kwetsbare medemensen. We kunnen hierbij o.a. kijken naar de al genoemde projecten in Heerlen (Stichting Wijkpresentie Parkstad) en Maastricht (Stichting Wijkpresentie Maastricht Noordoost). Beide projecten zijn rond de eeuwwisseling ontstaan. In de afgelopen jaren hebben deze projecten een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Daarnaast zien we momenteel in de Limburgse samenleving, mede ook door de veranderingen in de zorg, nieuwe initiatieven ontstaan. Vaak zijn daar ook parochies bij betrokken, zoals bij het project Nabozorghoes in Roggel. We zien op deze plekken zeer actieve en betrokken vrijwilligers die zaken oppakken die in de samenleving blijven liggen. Projecten ontwikkelen zich op deze manier vanuit de gemeenschappen zelf en worden door de mensen zelf gedragen. In de advisering en begeleiding is het belangrijk om de initiatiefnemers en vrijwilligers enigszins af te remmen. In het enthousiasme en het zien van noden in de samenleving willen mensen vaak te veel en te snel aanpakken. Belangrijk is dan een goede voorbereiding en goed kijken welke zaken daadwerkelijk zelf opgepakt kunnen worden en welke bij de beroepsmatige organisaties thuis horen.

KVG Limburg: Wij zijn er ook voor anderen

In 2016 is KVG Limburg via het jaarthema 'Wij zijn er ook voor anderen' met de afdelingen in gesprek gegaan over hoe iets te betekenen voor de medemens. Dit sluit aan bij de visie van KVG Limburg om open te staan voor de wereld om ons heen, dichtbij en veraf, en je ook daadwerkelijk hiervoor in te zetten. De positie van de vrouw krijgt daarbij uiteraard speciale aandacht.

KVG Limburg heeft de afdelingen handvaten aangereikt om daar in onze snel veranderende samenleving mee aan de slag te gaan en de wereld een beetje mooier te maken. De stichting Humanitas is daarbij een goed voorbeeld. Humanitas heeft diverse projecten, gericht op het helpen van mensen die dat nodig hebben. Bijna alle afdelingen hebben deelgenomen aan dit project. De stap om zich daadwerkelijk in te zetten heeft nog een follow up nodig.

“Vrijwilligerswerk, mantelzorg, bestuursfuncties, een luisterend oor bieden, collecteren voor het goede doel, maatje zijn... Binnen het Vrouwengilde zijn we er op heel veel manieren ‘voor anderen’. Individueel of als groep. ‘Er zijn voor anderen’ hoeft niet altijd grootschalig te zijn, maar zit ‘m vaak in kleine dingen. Dat is de boodschap tijdens de afdelingsbijeenkomsten in 2016” KVG Limburg bestuurslid Mariet Schreurs

ZijActief: Dagen voor Alleengaanden (DVA)

ZijActief biedt elk jaar een themadag aan, waarbij alleengaande vrouwen in Limburg elkaar in een ontspannen en gezellige sfeer kunnen ontmoeten. Deze themadag wordt op drie plaatsen in de provincie aangeboden zodat de vrouwen, vaak al behoorlijk op leeftijd, in hun eigen regio kunnen deelnemen. In 2016 was het thema ‘Dromen, denken, doen!’. De meeste deelnemers hebben (in)direct een link met de agrarische wereld en zijn geïnteresseerd in de multifunctionele landbouw. De basisopzet van elke dag is identiek. In de ochtend een gebedsviering rond het bijbelverhaal van de dromen van de farao. Vervolgens uitleg van de eigenaar van een regionaal landbouwbedrijf over hoe dromen worden ingezet om tot multifunctionele landbouw te komen. In de middag een rondleiding over het bedrijf. In Noord werd een bezoek gebracht aan een zorgboerderij, in Midden aan een melkveebedrijf waar ook boerenspellen voor bedrijven worden georganiseerd en in Zuid aan een fruitbedrijf met boerderijwinkel.

“Ik kijk uit naar deze dagen. Op zo’n dag word je verwend. Dat begint al tijdens de goede ontvangst, de lekkere lunch en een inspirerend programma. Het is fijn om andere vrouwen te ontmoeten die ook alleen zijn, zij begrijpen wat het is om niemand om je heen te hebben waar je even iets tegen kunt zeggen.” Deelnemer aan DVA in Noorbeek

ZijActief /KVG : Singles op Stap (SOS)

In 2016 boden ZijActief en KVG voor de vierde keer een programma aan voor singles. Hoewel eenzaamheid bij deze vrouwen minder een rol speelt dan bij de deelnemers van DVA, vinden ze het wel fijn om met andere singles een leuke dag te hebben. In de twee activiteiten van Singles op Stap stond dit jaar interactie en zelf ontdekken voorop. In het voorjaar vond SOS plaats in museum Continuum en Cubiss in Kerkrade. De deelnemers bezochten het educatieve museum, deden kleine proefjes of luisterden naar de uitleg die gegeven werd. In het najaar bezochten de vrouwen het Wereldpaviljoen in Steyl waar ze veel informatie kregen over internationale samenwerking. Van beide vrouwenverenigingen nemen ‘singles’ deel. Het programma daagt uit om elkaar over en weer te leren kennen. Ook niet singles blijken interesse te hebben voor deze dagen. Daarom wordt in de nieuwe beleidsperiode ‘singles’ vervangen door ‘samen’.

Rolducberaad: Zingeving voor jongeren

In 2015 en 2016 heeft Rolducberaad zich gebogen over de groeiende problematiek van zelfdoding onder jongeren in onze provincie en over hoe dit schrijnende vraagstuk goed kan worden opgepakt. Onder jongeren is grote behoefte aan 'zingeving'. Vragen stellen over hun leven, over de zin van hun leven, over wel of niet geslaagd zijn in het leven. Het Rolducberaad wil mensen die met jongeren werken binnen de werkvelden jeugdwerk, jeugdzorg en/ of onderwijs gevoeliger maken voor vragen rond zin- en betekenisgeving. Dit om de problematiek van eenzaamheid, depressiviteit en suicide bij jongeren in positieve zin om te buigen. Het beraad onderzoekt welke stappen daarvoor nodig zijn en vertaalt deze stappen in een overdraagbare, werkbare methodiek. In 2016 is een projectplan opgesteld dat bij een aantal fondsen ter financiering is voorgelegd. Inmiddels is er ook overleg met enkele onderwijsinstellingen en jongerenorganisaties. Uit het vooronderzoek en -overleg was al duidelijk dat ook zij op zoek zijn naar manieren om aan de slag te gaan met de vragen die bij jongeren leven. In 2016 zijn voldoende financiële middelen verworven om een start te kunnen maken. Binnen dit project werkt DKS samen met PGCJ (projecthouder), Janusz Korczak Stichting, CLIC, Stichting Groenewold.

H. Jaar van de Barmhartigheid

In 2016 staan de werkzaamheden van DKS in het teken van het H. Jaar van de Barmhartigheid. Vanuit de diocesane commissie van het bisdom is veel energie en aandacht uitgegaan naar diaconale activiteiten. Activiteiten die als een extra ondersteuning en bemoediging zijn ervaren. DKS is nauw betrokken geweest bij de Diocesane Werkgroep H. Jaar van de Barmhartigheid. Deze werkgroep heeft in 2016 verschillende activiteiten ontwikkeld, waaronder een Diocesane Studiedag in oktober. Alle medewerkers van DKS hebben hieraan hun medewerking verleend.

Dak- en thuislozen op audiëntie bij Paus Franciscus

Een bijzonder moment in 2016 was onmiskenbaar de uitnodiging van Paus Franciscus om met een groep dak- en thuislozen naar Rome te komen ter afsluiting van het H. Jaar van de Barmhartigheid. Het werd een bijzondere reis voor zo'n 15 Limburgers, die in eerste instantie zeer verrast waren toen ze werden gevraagd mee te gaan. Na een aantal voorbereidingsbijeenkomsten in september en oktober vertrok deze bijzondere groep pelgrims op 9 november naar Rome. Hoogtepunt van de reis werd uiteraard de bijzondere audiëntie bij de Paus op 11 november. Voor veel pelgrims was het een belevenis om uit de sleur van alledag te komen en ook eens een reis te maken.

Om de reis te bekostigen is gebruik gemaakt van crowdfunding. Het was bijzonder om te ervaren hoeveel organisaties en bedrijven bereid waren een bijdrage te leveren aan de financiering van deze bijzondere reis. DKS had van begin tot eind de regie en de eindverantwoordelijkheid van dit project. Daar is in 2016 veel tijd en energie in gaan zitten. Deze reis heeft echter de contacten met de lokale projecten, maar meer nog met mensen die zich inzetten voor dak- en thuislozen, enorm versterkt.

Kairos dag en Bisdomdag

De Kairos dag, een gezamenlijke ontmoetingsdag voor alle studenten en cursisten van de diverse opleidingen van het Bisdom Roermond stond in 2016 in het teken van 'Het jaar van de Barmhartigheid'. Dat gold ook voor de jaarlijkse Bisdomdag. Zo'n 450 kerkbestuursleden, vrijwilligers en leden van de pastorale teams namen aan deel. Na de eucharistieviering was er een inleiding over barmhartigheid en over de toekomst van de kerk. De hoofdinleiding van de dag en de workshops over barmhartigheid werden ingevuld door de medewerkers van DKS. Hun verhalen vanuit de praktijk maakten veel los onder de deelnemers. Dat was indrukwekkend. Ook was er veel aandacht voor de informatiemarkt.

Dekenale Vrijwilligers Dag

Een kleine 60 vrijwilligers uit diverse parochies namen aan deze dag deel. Na een gezamenlijke gebedsdienst met de titel 'God zij dank / dankzij jou', waren er twee rondes met workshops rond de thema's wereldkerk, dienstbaar aan de samenleving, kinderen en jongeren en financieel in balans.

Uitgangspunt 2

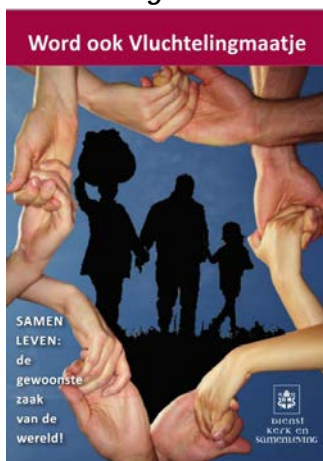
Werken aan de sociale cohesie in de samenleving

Onze maatschappij wordt steeds meer gekenmerkt door individualisme. Toch, of misschien wel juist daardoor, is er behoefte aan verbondenheid met elkaar. Tal van (vrijwilligers)organisaties in Limburg zijn actief om die verbondenheid, die sociale cohesie, te stimuleren. De aalmoezeniers van DKS begeleiden veel van deze organisaties en initiatieven als netwerker en als verbinder. Ze adviseren, maar zijn soms ook nauw betrokken bij de activiteiten.

Samenwerking met Limburgse maatschappelijke organisaties

Een van de speerpunten in het werk van DKS is de samenwerking met andere maatschappelijke organisaties in Limburg. Dat gebeurt o.a. via de raad van toezicht van Stichting Maatschappelijke Organisaties Limburg. In 2016 is de samenwerking verstevigd. Rondom de problematieken van armoede en sociale uitsluiting werkt DKS samen met Stichting de Pijler via de provinciale Werkgroep Armoede, en in de voorbereiding van de dagen die uitgaan van de Sociale Alliantie. Daarnaast werkt DKS constructief samen met de Voedselbanken, Kledingbank, Speelgoedbanken en Vincentiusverenigingen. Rondom de schuldhulpproblematiek is de samenwerking met Humanitas, Stichting de Pijler, maar ook met lokale welzijnsorganisaties steeds geïntensiveerd.

Vluchtelingen

Rondom de vluchtelingenproblematiek werkt DKS samen met Vluchtelingenwerk Limburg. In 2016 is het project 'Vluchtelingenmaatje' voorbereid dat vanuit de kerken wordt opgezet. Doel is om statushouders voor langere tijd te koppelen aan een maatje, dat ondersteuning biedt in het proces van integratie. DKS heeft flyers gemaakt om mensen -parochianen, leden van een maatschappelijke organisatie en andere geïnteresseerden- op te roepen Vluchtelingenmaatje te worden. DKS heeft ook speciale modules ontwikkeld om op een interactieve manier met Vluchtelingenmaatjes in gesprek te gaan over interculturele communicatie, vooroordelen, islam begrijpen, levensvragen bij vluchtelingen en passief gedrag. DKS heeft contact met en begeleidt groepen mensen die zich vrijwillig inzetten voor vluchtelingen. Deze groepen zijn verspreid over de

hele provincie. In 2016 heeft DKS ook veel aandacht besteed aan uitgeprocedeerde asielzoekers. Op verschillende plaatsen in Limburg is onderdak geboden, maar ook een plek waar deze mensen zich gesteund en gedragen weten. Hierbij werkt DKS nauw samen met o.a. Leger des Heils, Stichting Wereldwijd en Stichting Vlot.

Interreligieuze dialoog

DKS is ook betrokken bij de interreligieuze dialoog in Limburg. Niet zozeer bij het grote debat, maar veel meer in de ondersteuning en begeleiding van lokale dialoogbijeenkomsten. Zeker in deze tijd van geweldadige aanslagen is het belangrijk dat mensen in de wijken met elkaar in gesprek gaan. In verschillende steden van Limburg gebeurt dat op een eigen manier en zijn parochies, vaak vanuit een initiatief van een pastoor en/of enkele parochianen bij dit debat betrokken.

Paus Franciscusgroepen

In het bisdom Roermond is sinds de komst van Paus Franciscus in 2013 heel goed merkbaar dat deze paus mensen hernieuwd inspireert om vooral diaconaal hun kerkelijke betrokkenheid te tonen. In de afgelopen jaren zijn op tal van plaatsen Paus Franciscusgroepen ontstaan. Na een aantal gespreksbijeenkomsten oriënteren de groepsleden zich veelal op mogelijke diaconale activiteiten in de lokale gemeenschap. Daaruit ontstaan vaak nieuwe diaconale initiatieven waar DKS nauw bij betrokken is in de begeleiding en ondersteuning van de vrijwilligers.

Kom op de soep

In Vlodrop is er vanuit de Martinuskerk het initiatief om twee keer per jaar een 'kom op de soep' bijeenkomst te organiseren. In de vastentijd rond een solidariteitsproject in Tanzania. Tijdens een eucharistieviering zong een Afrikaanse familie Afrikaanse kerkliederen. Enkele dagen later was er een 'kom op de soep' bijeenkomst met een presentatie over het project in Tanzania. De collectanten van de huis-aan-huis collecte voor de vastenactie merkten dat veel mensen makkelijker een bijdrage gaven. De zaterdag na Pinksteren (Drie-eenheid) was er een speciale bijeenkomst 'kom op de soep'. Met een openluchtmis, opgeluisterd wordt door het koor en fanfare en aansluitend een korte processie door het dorp. De kinderen die de eerste communie of vormsel hebben gedaan staan daarbij in het middelpunt. Op het kerkplein is er na afloop voor iedereen soep met brood. Opvallend is het grote aantal gezinnen dat hieraan deelneemt.

Limburgse Land- en Tuinbouw Bond (LLTB)

Proostendag en oogstdankvieringen in teken Laudato si

De organisatie van de jaarlijkse Proostendag van de Landbouworganisaties in Zuid-Nederland en Vlaanderen lag dit jaar in handen van de LLTB. Het lag voor de hand om dit jaar stil te staan bij de encycliek Laudato si' van Paus Franciscus, een oproep om radicaal anders te kijken naar de aarde en het milieu. Het gaat in deze encycliek over ons, wij als deelnemers aan Het Leven. De aarde is het huis dat wij mogen bewonen en waartussen we wonen. Die alomvattende boodschap is niet nieuw en horen we ook in het Evangelie. Een boodschap die een maatschappelijke verantwoordelijkheid in zich draagt. Tijdens deze dag o.a. aandacht voor het Limburgs Varken (Livar) van de abdij van Lilbosch en een begrip in Limburg. Bij het houden van deze dieren wordt rekening gehouden met het natuurlijke gedrag en de leefomgeving van het varken met maximale aandacht voor het dierenwelzijn.

Ook de jaarlijkse drie oogstdankvieringen van de LLTB elk jaar stonden in 2016 in het teken van Laudato si. Ruim 600 LLTB leden nemen deel aan een van deze vieringen om samen te danken voor de oogst. In Limburg, in een omgeving met veel landbouw, veeteelt en natuur leeft het besef dat wij mensen afhankelijk zijn van de gaven van het land. De hagelstorm en de zware regenbuien hebben in 2016 een grote invloed gehad op de oogst met alle gevolgen voor het welbevinden van de boeren en tuinders en hun gezinnen. Zij kregen een grote financiële tegenvaller te verwerken. Boeren en tuinders proberen hun werk zo goed en duurzaam mogelijk te doen. In de oogstdankvieringen werd stil gestaan bij het thema duurzaamheid, met de oproep om Gods schepping lief te hebben.

“Op het moment van zo’n hagel en regen storm realiseer je je dat we in onze tijd veel kunnen regelen aan bemesting en dat we omstandigheden voor ruime groei sterk kunnen beïnvloeden, maar uiteindelijk hebben we de groei van dieren en landbouwproducten niet in onze hand: het leven zelf en de groei zijn wonderlijke processen, die buiten ons om gebeuren.”

*Pastoor van Horne,
Blitterswijck*

ZijActief

Meditatief moment

Ook bij ZijActief wordt samen gevierd. De belangrijkste viering is het meditatieve moment als opening van de Algemene Leden Vergadering (ALV). In 2016 stond deze dag in het teken van het afscheid van de voorzitter. De viering was door de provinciaal bestuursleden voorbereid en had als thema ‘dankbaarheid’.

Het bijbelverhaal over de genezing van de tien melaatsen was hierbij de leidraad. Ook in ons leven is er altijd wel iets om dankbaar voor te zijn. Inspirerende verhalen, gedichten en liederen wisselden elkaar af. De 500 aanwezige leden zongen uit volle borst het openingslied mee en waren zeer geraakt door deze viering.

Patronesviering

Traditiegetrouw organiseert ZijActief Baexem elk jaar een patronesviering. Het bijbelverhaal van Maria en Martha gaat over de doener (Martha) en de denker (Maria). Dit sloot goed aan bij het thema 'kracht van verbondenheid' van de viering. Ook in een vereniging heb je denkers en doeners. Door samen te komen en samen te werken kun je elkaar steunen en je gesterkt voelen.

Verwenpakketjes voor vluchtelingenvrouwen

Tijdens de Algemene Ledenvergadering nam voorzitter van Limburgs grootste vrouwenorganisatie ZijActief afscheid. Zij liet de maatschappelijke betrokkenheid van ZijActief zien door alle afdelingen op te roepen 'verwenproducten' in te zamelen voor vluchtelingenvrouwen in de Limburgse AZC's. Dat resulteerde in vele dozen en boodschappershoppers vol verwenproducten. De COA-activiteitenbegeleiders in de zes AZC's die werden bezocht, maakten er een bijzonder gebeuren van. Met een powerpoint met veel foto's werd het werk van ZijActief in de 86 afdelingen gepresenteerd. Een tolk zorgde voor vertaling in het arabisch. Voor de vluchtelingvrouwen was het goed om te zien dat vrouwen in dorpen elkaar opzoeken en samen iets ondernemen. Daarom was er tot slot de aanmoediging aan de vrouwen om zich na het verkrijgen van een verblijfsvergunning aan te melden bij een vrouwenorganisatie. Een mooie manier om Nederlandse vrouwen te ontmoeten en aansluiting te vinden in een nieuwe omgeving.

"Ik voel mij bevoorrecht dat ik verwenpakketjes uit kon delen. Hoewel praten met elkaar ingewikkeld was, heb ik toch het gevoel dat we elkaar begrepen. Ze zijn zo hartelijk. Ik had mij het leven in een AZC heel anders voorgesteld. Wat zullen ze blij zijn als ze een eigen woning krijgen." Finy Schrijnwerkers, kringbestuur Helden

Zingeving in het spreukenbos

In Midden Limburg ligt een spreukenbos. Voor ZijActief aanleiding om rond het thema Zingeving een inspirerende middag te organiseren over de rol van spreuken in ons leven. Tijdens de introductie werd verteld over spreuken door de eeuwen heen. Sommige eeuwenoude spreuken worden nu nog steeds gebruikt en sommige spreuken komen ook in andere culturen voor. Het was een eye opener voor de deelnemers dat veel bijbelse spreuken nog steeds in onze dagelijkse taal worden gebruikt en dat er zoveel wijsheid in de bijbel (verborgen) zit. In het spreukenbos ligt nu ook een steen van ZijActief met de tekst: ZijActief: voor, door en met elkaar.

Mgr. Schrijnenhuis

Vluchten doe je niet zomaar

Tijdens de ontmoetingsdag in de Vastentijd van de klankbordgroep van het Mgr. Schrijnenhuis kwamen vluchtelingen aan het woord. De directeur van Vluchtelingenwerk Limburg legde helder het vluchtelingvraagstuk uit, ondersteund met overzichten en cijfers. Zijn collega, die 16 jaar geleden uit Irak is gevlucht, vertelde haar vluchtverhaal dat veel emoties losmaakte bij de aanwezige vrouwen. In de middag waren er gesprekken met vluchtelingen. De dag werd afgesloten met een inspirerende gebedsviering met als titel 'Vluchten doe je niet zomaar'. Het oud testamentische verhaal uit het boek Leviticus daagde iedereen uit na te denken over hoe wij omgaan met vluchtelingen. In Leviticus staat 'Wanneer er vreemdelingen in uw land wonen, mag u die niet slecht behandelen'. De muziek, gebeden en gedichten sloten aan bij hetgeen we die dag gehoord hadden.

*Noem mij geen vreemdeling,
want ik zoek contact
omdat ik je taal niet versta.*

*Noem mij geen vreemdeling,
want ik wil met je samen zijn
omdat ik eenzaam ben.*

*Noem mij geen vreemdeling,
want ik wil me thuis voelen
omdat mijn huis ver weg is.*

Uit: Noem mij geen vreemdeling

Exodus vrouwenhuis Venlo

Exodus Nederland biedt opvang en begeleiding aan ex-gedetineerden, gedetineerden en hun familieleden. Tijdens de ontmoetingsdagen van het Mgr. Schrijnenhuis in de advent, vertelde de directeur van Exodus Zuid Nederland over het vrouwenhuis in Venlo. Ongeveer 160 vrouwen lieten de voor hun vaak onbekende situatie op zich inwerken. Straf en opnieuw beginnen, niet zo makkelijk als het klinkt. Exodus biedt ex-gedetineerde vrouwen perspectief, door oude gewoontes te doorbreken en een steun in de rug te geven bij het vinden van werk. Het ervaringsverhaal van een van hen en nu medewerker, liet zien hoe makkelijk je in de problemen kunt komen en dat je hulp nodig hebt om er weer uit te komen. In de middag waren er gespreksgroepen om persoonlijke ervaringen uit te wisselen. De dag werd afgesloten met de gebedsviering 'Opnieuw beginnen'. Het bijbelverhaal over de overspelige vrouw werd gebruikt om te laten zien dat niemand van ons zonder zonden is en dat je altijd 'opnieuw mag beginnen'.

M25

Jongeren en Barmhartigheid

Dit project loopt van 2014-2016, wordt begeleid door Ellen Custers en is toegevoegd aan de Dienst Kerk & Samenleving.

In M25 (spreek uit: M Twenty Five) worden jongeren uitgedaagd hun grenzen te verleggen door zich vrijwillig in te zetten voor kwetsbare mensen. M25 verwijst naar de Bijbeltekst Matteüs 25, waarin christenen worden opgeroepen zich in te zetten voor hongerigen, dorstigen, vreemdelingen, naakten, zieken en gevangenen. Kortom: voor mensen die het moeilijk hebben. Binnen M25 zijn jongeren bezig met diaconie: 'Barmhartigheid' in de praktijk.

Bezoek Jongerenplatform aan het Leger de Heils

De jongeren hebben samen met de bezoekers/cliënten spelletjes gespeeld en samen erwtensoep en pannenkoeken gemaakt voor alle aanwezigen. Voor iedereen een indrukwekkende en bijzondere ervaring.

Palmpasen in Maastricht en Amstenrade

In de Parochiefederatie Maastricht Zuid-West zijn de Palmpaas-stokken door de kinderen naar ouderen in Mariaberg gebracht. In Amstenrade hebben de communicanten hun stokken samen naar het Zorgcentrum Elvira gebracht. Kleine gebaren, die voor de ontvangers vaak veel betekenen. Voor de kinderen is het een eenvoudige manier om te leren dat je een ander heel blij kunt maken door iets van jezelf te geven.

Voedselbank met de WJD-Jongeren

In het voorjaar hebben de jongeren die zich voorbereiden op de Wereld Jongerendagen (WJD) in Polen (zomer 2016) een bezoek gebracht aan de Voedselbank in Landgraaf. De WJD stonden helemaal in het teken van Barmhartigheid. Bij de voedselbank kregen de jongeren veel informatie en ook praktijkverhalen kwamen aan bod. Die maakten indruk omdat daarin duidelijk werd dat het iedereen kan overkomen. Goed om te weten!

Nacht Zonder Dak & Uitje met Syrische gezinnen

Voor de zomervakantie hebben de tieners van tienergroep Teens Together in Horst een Nacht Zonder Dak georganiseerd. Ze hebben een nacht in een zelfgebouwd kartonnen huis geslapen om te ervaren hoe het is om dakloos te zijn. Er werd ook geld ingezameld. In de herfstvakantie werd dat geld gebruikt om samen met Syrische gezinnen naar Toverland te gaan. Een geslaagde actie en een heel mooie dag!

Vluchtelingen

Jongeren uit de Andreasparochie in Heerlen hebben auto's gewassen om geld in te zamelen voor een Afghaans vluchtelingengezin. In de herfstvakantie is er een speeltuinmiddag georganiseerd waarbij een ontmoeting met kinderen uit het AZC centraal stond. In december is in Roermond gehoor gegeven aan het verzoek van een uit Syrië gevlucht gezin, met 3 jongens in de tienerleeftijd, om kennis te maken met Nederlandse leeftijdsgenoten. De Nederlandse jongeren kijken nu hoe ze deze jongens kunnen helpen hun nieuwe woonplaats beter te leren kennen, zodat ze zich sneller thuis en vooral ook welkom voelen.

Uitgangspunt 3

Stimuleren en tonen van dienend leiderschap

DKS weet zich verbonden met de hele samenleving. Niet alleen met de sociaal maatschappelijke en diaconale kant van die samenleving, maar ook met de meer economische, zakelijke en wetenschappelijke kant. Dit gebeurt vanuit een dienend leiderschap, gebaseerd op de duurzame harmonie tussen mens, organisatie en maatschappij en het samen bouwen aan de gemeenschap.

Dienend leiderschap hoofdaalmoezenier

De hoofdaalmoezenier geeft leiding aan DKS en zorgt voor integratie van deze dienst binnen het bisdom Roermond. Hij maakt deel uit van het bisdombestuur en behartigt daar o.a. de belangen van DKS. Hij vraagt zowel van het bestuur als van de bisschop persoonlijk aandacht voor de maatschappelijke en sociale problemen van de samenleving. Hij pleit er voor dat parochies hun gelovige zending vervullen in aansluiting bij de maatschappelijke werkelijkheid.

De hoofdaalmoezenier stimuleert in gezamenlijke bijeenkomsten van de aalmoezeniers van sociale werken hun professionele inzet. Samen zoeken naar verduurzaming van het beleid, maar ook aanzetten tot innovatie en onderbouwing. Hij maakt deel uit van de Stichting 'Dienstbaar aan Kwaliteit van Samenleven'. De werkorganisatie van de aalmoezeniers van sociale werken, waar hij de directe vertegenwoordiger is van de bisschop van Roermond.

De hoofdaalmoezenier geeft op verzoek lezingen over het werk van DKS. Daarvoor bezoekt hij bijeenkomsten van politieke partijen, kerkelijke dekenaten, parochiële groepen of vrijwilligersorganisaties gericht op sociaal welzijn. De hoofdaalmoezenier houdt samen met een van de aalmoezeniers contact met de verantwoordelijke gedeputeerde en de ambtenaren van de provincie Limburg. Hij houdt contact met de twee grootste zorgverzekeraars in Limburg en als hoofdaalmoezenier is hij voorzitter van het Bestuur Nederlandse Lourdesbedevaarten voor Zieken, een bedevaartorganisatie die van oudsher stamt uit de katholieke Vakbeweging.

De hoofdaalmoezenier vervult zijn taak bij DKS in een beperkte parttime aanstelling omdat hij ook een pastorale taak heeft als eindverantwoordelijke in het parochiecluster Meerssen en als bestuurder van de religieuze kloostergemeenschap waar hij deel van uitmaakt.

Erfbetreders

Wie regelmatig op agrarische bedrijven komt, ziet grote verschillen tussen bedrijven, gezinnen en bedrijfsleiders. Als geen ander weten erfbetreders dat niet alle bedrijven het goed maken. Voor de een heeft dat te maken met trots de ander ervaart het hebben van problemen als een persoonlijk falen.

Daarnaast zijn agrarische bedrijven meestal familiebedrijven en bestaat het bedrijf al verschillende generaties. Ook dat geeft extra druk. Om de vicieuze cirkel van steeds groter wordende problemen te doorbreken zullen er stappen gezet moeten worden. Voor iedere moeilijke situatie is er een weg te vinden. In de bijeenkomst gaan erfbetreders met elkaar in gesprek over wat zij kunnen betekenen voor agrarische ondernemers die te maken hebben met financiële of andere problemen.

Zorgboerderijen

Een zorgboerderij is een agrarisch bedrijf waar mensen met een hulp- of zorgvraag een passende dagbesteding vinden. Ze kunnen meehelpen op het agrarisch bedrijf, in de keuken of komen gewoon voor het gezellig samen zijn. In Limburg hebben 60 zorgboeren zich verenigd in de Coöperatie Limburgse Zorgboeren (CLZ). De missie van CLZ is om aan mensen met een ondersteuningsvraag, op een zorgboerderij, professionele zorg en begeleiding te bieden. DKS vervult de functie van vertrouwenspersoon voor CLZ. Indien nodig kan de vertrouwenspersoon bemiddelen tussen cliënt en zorgboerderij.

Netwerk Agrarische Vrouwen

In 2016 zijn de activiteiten steeds beter bezocht en gewaardeerd. Agrarische vrouwen gaan voor de inhoud en willen kennis opdoen, ervaren en delen. Het netwerk heeft ongeveer 500 leden. Een kleine stuurgroep organiseert jaarlijks vier bijeenkomsten. Deze vinden deels plaats op het bedrijf van een lid van het netwerk. Aan het begin van de bijeenkomst vertelt zij kort iets over het bedrijf. Communicatie en bedrijfsovername stonden het eerste half jaar centraal. In september vond de netwerkexcursie naar Brussel plaats met een bezoek aan LTO Internationaal en het Europe Parlement. Het jaarsymposium stond in het teken van krachtig ondernemerschap. Enkele succesvolle ondernemers vertelden over trends en ontwikkelingen en producten die ze op een innovatieve wijze verder ontwikkeld hebben.

Dagje Brussel

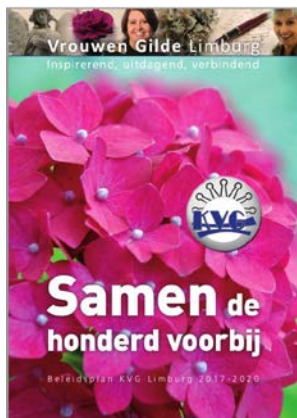
Vrouwen vertelden herkenbare verhalen over schrijnende situaties in de landbouwsector. In een uur tijd rolden grote thema's over tafel van handelsakkoorden in deze globaliserende wereld tot armoede op het platteland. Het gesprek maakte duidelijk hoe het politieke spel wordt gespeeld, maar meer nog met hoeveel inzet belangenbehartigers en Europarlementariërs hun werk doen.

(uit Nieuwe Oogst)

Beleidsplannen

KVG Limburg

Samen de 100 voorbij

KVG Limburg heeft haar beleidsplan tijdens de Raad van Afgevaardigden (RvA) gepresenteerd aan de bestuursleden van de afdelingen. De titel 'Samen de honderd voorbij' geeft aan de voorbereiding van het eeuwfeest in 2018 al is gestart. Leden van de werkgroep 'Visiegroep' werden tijdens de RvA geïnterviewd over de fundamenten van KVG. Fundamenten die al bijna honderd jaar de basis vormen van de oudste vrouwenvereniging in Limburg. Het is een plek waar vrouwen elkaar ontmoeten en versterken, nieuwe dingen leren over de maatschappij en hun talenten kunnen ontdekken.

In de komende beleidsperiode wil KVG Limburg van grote betekenis blijven in het leven van vele vrouwen in Limburg door ontmoetingen te organiseren en maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen.

ZijActief

De kracht van samen

Na een professionaliseringsslag op het gebied van organisatievormen richt ZijActief zich de komende jaren meer op de 'binnenkant'. Ze doet dit via de vier speerpunten: identiteit, service, bewustwording en samenwerking. Zo laat deze eigentijdse vrouwenorganisatie zien dat ze maatschappelijk betrokken is. Zij stelt zich ten doel dat ZijActief een ontmoetingsplein is waar Limburgse vrouwen - ongeacht afkomst of leeftijd - zich thuis voelen en elkaar ontmoeten in een 'veilige' omgeving. Tijdens de Algemene Leden Vergadering bood scheidend voorzitter Truus Geraeds het beleidsplan 'De kracht van samen' aan haar opvolgster Marion Vreuls aan.

5 VO overleg

Vier keer per jaar is er overleg tussen de vijf vrouwen organisaties in Limburg: ZijActief Limburg, Fam!, KVG Limburg, SMKK en LKV. Naast het uitwisselen van ontwikkelingen wordt door FAM!, ZijActief en SMKK ook het project 'Meer Vrouwen in de Politiek' vertaald naar netwerkbijeenkomsten in heel Limburg. Doel is vrouwen te interesseren voor een rol in de (lokale) politiek. Tijdens de netwerkbijeenkomsten komen lokale politica's aan het woord. Ook is er gelegenheid te oefenen in het debatteren. De tips en verschillende technieken om de overtuigingskracht in een debat te vergroten zijn praktisch en ook op andere plekken toe te passen.

“Politiek is als een vak dat je steeds beter kunt uitoefenen. Een kwestie van strategisch opereren: hoe kan ik iets bereiken en met welke instrumenten? Doe wat bij je past! En ga niet alles lezen wat je voorgeschoteld krijgt, maar doe waar jouw kennis verondersteld wordt en ga voor de rest anderen consulteren.”

Lia Roefs wethouder gemeente Bergen (uit Fameus, juni 2016)

Bestuurlijke ondersteuning bij ZijActief en KVG Limburg

Provinciaal Bestuur

Zowel het provinciaal bestuur van KVG Limburg als dat van ZijActief Limburg komt ongeveer 10 keer per jaar bij elkaar voor een bestuursvergadering. De bezinningstekst aan het begin van de vergadering wordt bij KVG op toerbeurt voorbereid, bij ZijActief is het aan de geestelijk adviseur van DKS die daarbij probeert aan te sluiten bij een actualiteit in de samenleving of binnen de vereniging. Omdat de geestelijk adviseur niet rechtstreeks deel uitmaakt van de vereniging is er ook een zekere objectiviteit waardoor reflectieve of kritische vragen of een ander licht op zaken mogelijk zijn.

Voorjaarskring

De afdelingsbesturen van ZijActief komen vier keer per jaar samen voor het Besturen Overleg. In het voorjaar is er gelegenheid om vanuit het provinciaal bestuur en de projectgroep ZIN (Zingeving, Identiteit en Naaste) met elkaar in gesprek te gaan rond een inhoudelijk thema. In 2016 sloot dat aan bij het nieuwe beleidsplan dat geschreven moest worden. Met de afdelingsbesturen is het thema 'Wat doet er allemaal toe?' verder uitgewerkt, zowel op het niveau van de wereld om ons heen als ook in ons persoonlijke leven.

Raad van Afgevaardigden (RvA)

De besturen van KVG Limburg komen twee keer per jaar samen voor een bestuurlijk overleg. In het voorjaar is de formele jaarvergadering, in het najaar een vooruitblik op het nieuwe jaar met een nieuw jaarthema en project dat in alle afdelingen wordt uitgevoerd. Daarnaast is er in het voorjaar een Besturen Ontmoetingsdag, in 2016 georganiseerd door de afdeling Roermond. Deze informele dag met een cultureel tintje stond in het teken van toerisme in Limburg.

De RVA's hebben elke keer een thema. In februari daagde de geestelijk adviseur van DKS de aanwezige bestuurders uit open te staan voor verandering als een kans voor de toekomst. In het middagprogramma werd vervolgens gediscussieerd over de thema's die KVG de komende jaren op moet pakken. In oktober was naast de presentatie van het nieuwe beleidsplan ook ruimte voor het nieuwe jaarthema voor 2017: Digitaal actief. Om eenzaamheid tegen te gaan krijgen KVG leden in 2017 de mogelijkheid om aan de slag te gaan met een tablet of iPad.

Communicatie

Goede en effectieve communicatie is belangrijk voor KVG Limburg. Het doel is steeds een frisse en eigentijdse uitstraling te laten zien met communicatiemiddelen die praktisch zijn in het gebruik. Daarbij is o.a. gekeken naar de website. Ook is er een speciale powerpoint gemaakt over 'wie zijn wij?' die in 2017 gebruikt wordt om de leden van een afdeling meer achtergrond informatie te geven over KVG Limburg. Een goede communicatie binnen de vereniging is als de olie in een machine.

Studiedagen en scholing

Vanuit DKS worden jaarlijks enkele rabbi studiedagen georganiseerd. In 2016 was dat o.a. de Euregionale studiedag waarop we stil hebben gestaan bij het vraagstuk van sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen die zich momenteel voordoen op het gebied van de vluchtelingen.

DKS is ook betrokken bij de scholing en toerusting van vrijwilligers en toekomstige beroepskrachten binnen de diocesane opleidingen in het bisdom Roermond.

Zo verzorgen de aalmoezeniers van DKS lessen voor de priesterstudenten van het seminarie over de Katholieke Sociale Leer en praktische diaconale vaardigheden. Binnen de opleiding voor catechisten en parochieassistenten en TIR (voor geestelijk verzorgers en diakens) verzorgt DKS studiedagen en is betrokken bij hun opleidingstraject. Ook hier gaat het dan over het katholiek Sociaal Denken en diaconie. Ook in dekenaten en parochies zijn in 2016 studiedagen en korte cursussen verzorgd.

Project Verbinden en versterken

Dit is een project van DKS en RK Justitiepastoraat dat loopt van 2016-2018. Chanthal Wouters functioneert binnen dit project als diaconaal pastor.

Het Project 'Verbinden & Versterken' is een initiatief van het Rooms Katholiek Justitiepastoraat en DKS met als doel het verbinden en versterken van activiteiten door justitiepastores, vrijwilligers, kerken en andere instanties in de begeleiding en opvang van ex-gedetineerden bij hun proces om vrij van criminaliteit terug te keren in de samenleving.

Start

Op 1 juni 2016 is dit project van start gegaan in het bisdom Roermond vanuit DKS voor 0,4 fte per week. Vanaf 1 juli 2016 zijn daar vanuit het Rooms Katholiek Justitiepastoraat (Dienst Geestelijke Verzorging van Justitie) nog 0,4 fte aan toegevoegd. In de eerste drie maanden lag de focus op het kennismaken met het netwerk en uitleg geven over en vorm geven aan het project. In de tweede helft van 2016 zijn contacten gelegd met allerlei instanties voor (na)zorg van ex-gedetineerden in de breedste zin van het woord. Daarnaast is er gewerkt aan de naamsbekendheid en het leggen van verbindingen. Er zijn inmiddels contacten gelegd met Exodus Nederland, de deken van Horst, het landelijk diaconaal overleg, de geestelijke verzorging in de PI's, Kerken met Stip (KmS), de casemanagers in de PI's, het RIC in PI ter Peel en de parochiefederatie Sevenum, Kronenberg en Evertsoord. Er is ook contact gelegd met Humanitas om de samenwerkingsmogelijkheden te bekijken. Verder is het plan opgevat om ook rondom de PI's in Roermond en Sittard het netwerk uit te breiden met kerken en niet-kerkelijke organisaties.

Inloopspreekuur PI ter Peel

De belangrijkste activiteit in 2016, was het inloopspreekuur in PI ter Peel samen met Exodus. In totaal zijn er in twee inloopspreekuren met zes gedetineerden gesprekken geweest. Het plan is om maandelijks de gesprekken voort te zetten. Naast het inloopspreekuur is er contact geweest met priesters uit de parochiefederatie. Twee priesters waren bereid om in de PI bij enkele gedetineerden de biecht af te nemen dan wel in gesprek te gaan. Zowel priesters als gedetineerden gaven aan het contact als prettig te hebben ervaren. Voor herhaling vatbaar!

Voorlichting en vergroten naamsbekendheid

Op de bisdomdag op Rolduc, voor alle vrijwilligers van de parochies, is er een workshop gegeven door DKS waarin ook aandacht was voor dit project. De reacties waren positief en er zijn enkele contactgegevens uitgewisseld voor toekomstige samenwerking.

Ook op de dekenaatdag van het dekenaat Echt-Susteren en tijdens de beroepenvoorlichtingsdag op het Connect College te Echt is er aandacht geschonken aan het project. Verder zijn er twee artikelen verschenen: in bisdomblad 'De Sleutel' en in het blad 'Opbouw' waarin diaconaal pastor Chanthal Wouters is geïnterviewd over haar werk en het project. Dankzij de kerstkaartenactie in het bisdom heeft iedere gedetineerde in PI ter Peel een handgeschreven kerstkaart gekregen van iemand van 'buiten'. De reacties waren heel positief.

Netwerken binnen PI

Naast het verbinden van 'binnen' en 'buiten' is er in 2016 flink geïnvesteerd in de netwerken binnen de PI. Om de samenwerking binnen de PI te vergroten en medewerkers op de hoogte te stellen van de diaconaal pastor, zijn er verschillende gesprekken geweest met de geestelijke verzorging, casemanagers, backoffice, de medische dienst, penitentiair Inrichtingswerkers en werknemers van de afdeling arbeid.

Uitgangspunt 4

Oprecht streven naar een duurzame samenleving

Gemeenschapsvorming en opkomen voor kwetsbare mensen zijn voorwaarden voor een duurzame samenleving. De kerken spelen daarin van oudsher een belangrijke rol. De liefde van God voor alle mensen is het vertrekpunt bij de opbouw van een rechtvaardige en duurzame samenleving, waarin we oog hebben voor elkaar en waarbij we zorgvuldig omgaan met mensen en middelen. Respect voor de schepping staat daarbij voorop.

LLTB

Ledenzorg

LLTB wil er zijn voor leden die te maken hebben met sociaal emotionele problemen door bijvoorbeeld ziekte, financiële tekorten of ontwikkelingen in de sector. Veel agrarische ondernemers maken zich zorgen over de toekomst. De financiële druk is groot. De spanning die dat oproept kan leiden tot psychosociale problemen. En wat zich 'achter' in het bedrijf afspeelt gaat ook mee naar 'voor'. Het aanbod van Ledenzorg is individueel als mensen een concrete vraag neerleggen bij de helpdesk. Ledenzorg organiseert ook de goed bezochte en gewaardeerde dagen Leden ontmoeten Leden. Ledenzorg wil ook werken aan preventie door in gesprek te gaan met erfbetreders.

Luisterend oor

De zware regenbuien en hagelstorm in juni hebben heel veel schade aangericht. Daar is tijdens verschillende bijeenkomsten aandacht aan besteed. Vanuit de verschillende vakgroepen is met de getroffen ondernemers gesproken over de praktische en financiële afhandeling van deze ramp. Ook werden de getroffen gezinnen geadviseerd in de keuzes die ze nu moesten maken. Op bestuurlijk niveau was er dagelijks overleg met de staatssecretaris om de belangen van de getroffen ondernemers te behartigen.

Bisschop Wiertz heeft de voorzitter van de LLTB gevraagd om samen met hem een bedrijf te bezoeken dat getroffen was door de extreme regenval. Zo liet hij blijken dat hij mee leeft met de boeren en tuinders die getroffen zijn. Zichtbaar onder de indruk bekeek hij de situatie en sprak hij bemoedigende woorden tot de getroffen ondernemers. (Uit: Nieuwe oogst)

Leden ontmoeten Leden

Het is een traditie dat de 60+ -LLTB leden elk jaar een dag samenkomen. Deze ontmoetingsdagen zijn inmiddels een traditie en hebben ook een reüniekarakter. Oude bekenden ontmoeten, bijpraten hoe het met het bedrijf en de opvolging gaat.

In 2016 werd er veel gesproken over de overmatige regenval in Midden Limburg en de hagelstorm in het noorden van Limburg. Deze natuurrampen hebben veel schade aangericht bij de agrarische bedrijven.

In 2016 was de Leden ontmoeten Leden bijeenkomst bij 'Ons boerenerf'. De oprichter van het bedrijf vertelde hoe hij samen met zijn vrouw en kinderen er voor gekozen heeft het agrarische bedrijf een innovatieve impuls te geven. Naast het oorspronkelijke varkensbedrijf, wordt nu ook al het voedsel voor de varkens zelf gemaakt. Een van de vroegere stallen is omgebouwd tot een informatiecentrum met horecamogelijkheden en grote groepen kunnen er terecht voor bijeenkomsten.

'Ook al heb ik geen eigen bedrijf meer, ik blijf lid van de LLTB. Want dan kan ik ook aan deze dagen blijven deelnemen. Het is zo fijn om vroegere collega's te spreken. Je hebt toch iets met elkaar.' Deelnemer tegen Ester Hendrix, projectleider LLTB

KVG Limburg

Pilot afdelingen

Eind 2015 heeft KVG Limburg afscheid genomen van twee afdelingen die geen nieuwe bestuursleden konden vinden. Omdat de leden elkaar willen blijven ontmoeten, hebben zij gekozen om een keer in de maand samen te komen voor een koffie-uurtje. Om deze vertrekkende afdelingen enigszins tegemoet te komen, is hen het aanbod gedaan om tegen een gereduceerd tarief wel nog jaarlijks het ledenblad te ontvangen en mee te doen met het jaarthema of een andere themabijeenkomst. Een afdeling doet nu mee aan deze pilot en het wordt zeer gewaardeerd.

Netwerken, overleg en publiciteit

Overleg met Limburgse en landelijke fondsen

Voor en vanuit de vele Limburgse diaconale projecten heeft DKS regelmatig contact met Limburgse en landelijke fondsen. Projecten worden in de spotlights geplaatst en zichtbaar gemaakt voor fondsen en organisaties. Voor veel lokale organisaties is fondswerving een noodzakelijk kwaad, waar vaak (te)veel energie en tijd in gaat zitten. Tijd die liever wordt ingezet voor de kwetsbare medemens. Het is echter van groot belang dat deze projecten voldoende financiële middelen hebben om hun werk mogelijk te maken. Vandaar dat DKS dit lokale werk onder de aandacht brengt en de projecten attendeert op nieuwe beleidsmatige ontwikkelingen in de samenleving.

Overleg met overheden

In 2016 is er opnieuw veelvuldig overleg geweest met lokale, regionale en provinciale overheden en organisaties. In deze overlegmomenten worden steevast de lokale projecten en ontwikkelingen besproken. DKS denkt daarnaast ook mee met overheden en organisaties en samen wordt gekeken naar mogelijke ontwikkelingen om mensen in kwetsbare situaties verder te helpen.

De provincie Limburg heeft in 2016, voortbouwend op het collegeakkoord een aantal mensen uit het sociaal-maatschappelijke en bestuurlijke veld uitgenodigd om mee te denken over de invulling van een sociaal en vitaal Limburg. Namens de katholieke kerk in Limburg maakt DKS deel uit van een netwerk dat betrokken is bij de sociale agenda van de provincie Limburg.

Landelijk overleg

Vanuit DKS zijn de medewerkers op verschillende terreinen ook actief in landelijke gremia. Genoemd kan hierbij o.a. worden het Katholiek Diaconaal beraad. Een overlegorgaan voor die diaconale werkers in de bisdommen. Dit beraad vormt tevens de redactie van het blad 'Diakonie&Parochie'. Als bestuurder binnen het landelijke arbeidspastoraat DISK, LIAN en Kerken met Stip. DISK is in mei 2016 formeel gestopt en ontbonden.

Vanuit 'Kerken met Stip' wordt aandacht gegeven aan (ex-)gedetineerden en gekeken hoe zij opgevangen kunnen worden in lokale kerkelijke organisaties. In 2016 is binnen het bisdom Roermond mede vanuit Kerken met Stip invulling gegeven aan het nieuwe project 'verbinden en versterken' (zie pagina 21/22).

Maatschappelijk Platform Roermond (MPR)

Het MPR is een ontmoetingsplek in de regio Roermond voor groeperingen met een kerkelijke, humanitaire en sociaal-maatschappelijke achtergrond. Binnen het platform wordt overlegd en informatie uitgewisseld over het (overheids)beleid rondom het welzijn van sociaal zwakkeren. Het platform komt vier keer per jaar bij elkaar. Tijdens de vergaderingen lichten de betrokken wethouders het beleid van de gemeente Roermond toe. In 2016 waren vluchtelingen en armoede terugkerende thema's. De organisatie die de opvang van alleenstaande minderjarige asielzoekers organiseert, was op zoek naar maatjes. Het armoedebelief van de gemeente richt zich op het voorkomen van armoede en problematische schulden. Samen met de gemeente heeft het MPR in kaart gebracht welke groepen mensen in de schulden dreigen te komen.

Publiciteit

DKS laat ook via verschillende publicaties van zich horen. In Nieuwe Oogst, het weekblad met agrarisch nieuws, schrijft DKS om de zes weken een column. Ook in het ledenblad van ZijActief, Zij & zo, dat drie keer per jaar verschijnt, verzorgt DKS een column. Het ledenblad van KVG Limburg verschijnt eens per jaar en kijkt vooral vooruit naar het nieuwe jaar. De column van DKS gaat steeds over het nieuwe jaarthema. Maandelijks verschijnt er in de Sleutel een artikel over de werkzaamheden van DKS. Veelal een verslag van of een reflectie op het snijvlak van kerk en samenleving.

Meer weten over het werk van de aalmoezeniers
van de Dienst Kerk en Samenleving?

Kijk op www.pausfranciscusgroepen.nl

**Dienstbaar
aan Kwaliteit van Samenleven**

Jaarverslag 2016
www.pausfranciscusgroepen.nl